

DECIZIE

08 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca- Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

judecând recursurile declarate de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuire Nord”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuire Nord” împotriva Societății pe Acțiuni „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din data de 23 mai 2019 și deciziei suplimentare din data de 19 septembrie 2019 ale Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, s-a casat încheierea din data de 21 iunie 2018 și hotărârea din data de 28 decembrie 2018 a Judecătoriai Soroca, sediul Central, cu emiterea unei noi hotărâri,

constată:

La 06 septembrie 2017 Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuire Nord” (în continuare SA „Red Nord”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, prin care a solicitat încasarea datoriei pentru energia electrică în mărime de 661 777,61 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 19 853,33 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată societatea reclamantă a indicat că la 01 aprilie 2005 între SA „Red Nord” și SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a fost încheiat contractul nr. 3 de furnizare a energiei electrice. În conformitate cu anexele la contract, decontările pentru energia electrică consumată s-au efectuat între părți în baza contorului electric aflat la balanța ÎS „Moldelectrica”.

La 14 iunie 2012 SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a expediat în adresa SA „Red Nord” cerere, prin care a solicitat instalarea contorului pe teritoriul său. La 27 iulie 2012, SA „Red Nord” la locul de consum 6V6F ST 35/6 „Poliv” al SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a montat contorul electric suplimentar de tipul

ZMD405CT44 nr. 94615303. Procesul-verbal de instalare a contorului a fost semnat de reprezentantul consumatorului, inginer - șef Zavadovschi V.

Din luna august 2012 și până în luna noiembrie 2013 energia electrică consumată de SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a fost achitată conform indicațiilor acestui contor și decontările s-au efectuat în baza rapoartelor scrise unilateral prezentate lunar de consumator.

SA „Red Nord” a menționat că la 01 martie 2013 a fost reîncheiat cu SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” contractul nr.3 de furnizare a energiei electrice.

La 02 decembrie 2013 consumatorul SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a făcut o solicitare în scris despre faptul că indicatorii contorului sunt mai mari decât consumul real de energie electrică. Urmare a acestei solicitări, la 10 decembrie 2013, în prezenta reprezentantului consumatorului Zavadovschi V., la locul de consum 6V6F ST 35/6 „Poliv” a fost instalat un alt contor de modelul ZMD 405CT 86811699.

La finele anului 2014 de către directorul pentru furnizarea energiei electrice la FRED Soroca Chiroșca A.M. a fost efectuată o analiză a informației privitoare la indicațiile contorului electric utilizat la decontările cu furnizorii de energie electrică și operatorul sistemului de transport ÎS „Moldelectrica”. În urma analizei efectuate s-a constatat o diferență semnificativă între cantitatea de energie electrică primită de SA „Red Nord-Vest” de la ÎS „Moldelectrica” prin stația de transformare 35/6 „Poliv” s. Cosăuți și cantitatea de energie electrică achitată de SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, diferența fiind de 351262 kw/h de energie electrică, ceea ce în valoare bănească, ținând cont de 20% TVA, constituie 661 777,61 lei.

În acest sens, la data de 26 ianuarie 2015 SA „Red Nord” a eliberat factura fiscală de plată nr. 3 pentru suma de 1 121 476,14 lei, în care, pe lângă consumul curent și alte taxe, a fost introdusă energia electrică consumată suplimentar în volum de 351262 kw/h. La 28 ianuarie 2015 a fost trimisă factura fiscală RN0032100 din 21 ianuarie 2015 în sumă de 661 777,61 lei.

La 03 februarie 2015 SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a expediat în adresa SA „Red Nord” înștiințarea nr.57, prin care nu a recunoscut consumul suplimentar de 351262 kw/h și a restituit fără plată factura fiscală RN0032100 din 21 ianuarie 2015.

În scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă societatea reclamantă a expediat în adresa societății pârâte reclamațiile nr.05/450 din 30 iunie 2015 și nr. 05/436 din 26 mai 2017, prin care a preîntâmpinat despre necesitatea lichidării datoriei formate, solicitări care au rămas neexecutate.

În opinia SA „Red Nord”, de către societatea pârâtă a fost încălcate prevederile legale, astfel, datoria formată urmează a fi încasată în mod silit.

Prin cererea depusă la 11 iunie 2018 de avocatul Valeriu Andronic în interesele SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” s-a ridicat excepția de tardivitate, solicitând respingerea acțiunii SA „Red Nord” ca tardivă. (f.d. 183-185, vol. I)

Judecătoria Soroca, sediul Central prin încheierea din data de 21 iunie 2018 a respins excepția de tardivitate, ridicată de avocatul Valeriu Andronic în interesele SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, ca fiind neîntemeiată, reținând că la caz, termenul de prescripție nu a fost omis, ori acesta începe a curge din momentul emiterii facturii, adică din 25 ianuarie 2015, acțiunea a fost depusă la 06 septembrie 2017 în interiorul termenului de 3 ani. (f.d. 194, vol.I)

Prin hotărârea din data de 28 decembrie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul Central s-a admis cererea de chemare în judecată, s-a încasat din contul SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” în beneficiul SA „Red Nord” datoria în sumă de 661 777,61 lei pentru energia electrică și cheltuielile de judecată în sumă de 19 853,33 lei pentru achitarea taxei de stat, în beneficiul statului cheltuielile aferente judecării cauzei suportate de instanța judecătorească în mărime de 176,7 lei. (f.d. 240,147-250, vol.II)

Curtea de Apel Bălți prin decizia din data de 23 mai 2019 a admis apelul declarat de către SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, a casat încheierea din data de 21 iunie 2018 și hotărârea din data de 28 decembrie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul Central, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a admis cererea privind ridicarea excepției de tardivitate ridicată de avocatul Valeriu Andronic în interesele SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de către SA „Red Nord”. (f.d. 42,43-56, vol.III)

Prin decizia suplimentată din data de 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a încasat de la SA „Red Nord” în beneficiul SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” suma de 14 889,99 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru plata taxei de stat. (f.d. 74,75-77, vol.II)

La 13 septembrie 2019 și la 21 octombrie 2019 SA „Red Nord” a depus recurs împotriva deciziei din data de 23 mai 2019 și deciziei suplimentare din data de 19 septembrie 2019 ale Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursurilor, casarea deciziilor contestate, cu menținerea hotărârii instanței de fond și încasarea cheltuielilor de judecată suportate la depunerea cererii de recurs. (f.d. 88-102,108-109, vol. III)

În motivarea recursului SA „Red Nord” a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a admis încălcări ale normelor de drept procedural, care au dus la soluționarea greșită a cauzei, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară.

Societatea recurentă a indicat că instanța de apel a ignorat probele administrate, ori diferența de consum de energie electrică a putut fi constatată doar prin compararea indicațiilor de pe contorul nr. 94615303, aflat la balanța SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” și contorul nr. 86811669, aflat la balanța ÎS „Moldelectrica”. Acest fapt a fost depistat la finele anului 2014. Drept urmare, a fost efectuat un recalcul al consumului de energie electrică și la 21 ianuarie 2015 a fost eliberată factura fiscală nr. RN 0032100, în care a fost inclusă diferența de consum în mărime de 351 262 kWh în sumă de 661 777,61 lei.

SA „Red Nord” a susținut că aprecierea instanței de apel precum că prestația de achitare a sumei de 661 777,61 lei a devenit exigibilă la data de 06 ianuarie 2014 nu corespunde realității și probelor administrate la dosar, deoarece în factura nr. FB 4643995 din 27 decembrie 2013 nu putea fi inclusă această diferență pe motiv că la acel moment aceasta nu era constatată.

Mai mult decât atât, obligația achitării de către societatea pârâtă a sumei de 661 777,61 lei nu putea deveni exigibilă la data de 06 ianuarie 2014, deoarece furnizorul de energie electrică nu cunoștea despre existența datoriei, nu a inclus această datorie în factură, respectiv nu a cerut achitarea acesteia.

La 31 octombrie 2019, în conformitate cu art. 439, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs SA „Cariera

de Granit și Pietriș din Soroca”, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 115).

În întâmpinarea cererii de recurs, la 11 decembrie 2019 SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a depus referință, prin care a solicitat declararea recursurilor inadmisibile, indicând că recursurile înaintate nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă. (f.d. 78-83, vol. III)

În procedura de filtru, prevăzută de articolul 440, alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată a constatat că obiectul cererilor de recurs înaintate de către SA „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”, se referă la decizia din data de 23 mai 2019 și decizia suplimentară din data de 19 septembrie 2019 ale Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429, alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, s-a constatat că cererile de recurs au fost formulate de către subiectul căruia i s-a conferit dreptul dat în baza art. 430, lit. a) din Codul de procedură civilă. În același timp, materialele cauzei au confirmat că cererile nu au fost examinate anterior.

Cu privire la termenul de declarare a recursurilor, completul de admisibilitate a stabilit că deciziile contestate au fost recepționate de către SA „Red Nord” la 17 iulie 2019 și la 26 septembrie 2019.

Recursurile declarate de către SA „Red Nord” împotriva deciziilor din 23 mai 2019 și din 19 septembrie 2019 ale instanței de apel au fost înregistrate la grefa Curții Supreme de Justiție la 13 septembrie 2019 și la 21 octombrie 2019. Reieșind din aceste împrejurări, se constată că cererile de recurs au fost formulate în limitele de 2 luni, prevăzute de articolul 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În vederea respectării articolului 432, alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept de ordine publică specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, SA „Red Nord” nu a prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

În aceeași ordine de idei, completul de filtru a verificat esența și temeiurile recursurilor, inclusiv dacă argumentele societății recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432, alin. (2) și (4) din Codul de procedură civilă.

Pe baza celor analizate, prin încheierea din 26 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, cererile de recurs înaintate de către SA „Red Nord” s-au considerat admisibile pentru examinarea în fond.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept, care puteau exista în această cauză, pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, atât SA „Red Nord”, cât și SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Cu titlu subsidiar, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, Auza Vilho Eskelinen și alții vs

Finlanda, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, Eriksson vs Suedia, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, Põnkä vs Estonia, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34, decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, parag. 26 – 27).

Verificând decizia din data de 23 mai 2019 și decizia suplimentară din data de 19 septembrie 2019 ale Curții de Apel Bălți în limitele controlului de legalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursurilor și casarea deciziilor contestate ale instanței de apel cu restituirea cauzei la rejudecare, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445, alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al societății recurente, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Pentru început, instanța de recurs recapitulează esența litigiului.

Astfel, pe baza constatărilor instanțelor ierarhic inferioare, se observă că SA „Red Nord” la 06 septembrie 2017 a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, prin care a solicitat încasarea datoriei pentru energia electrică în mărime de 661 777,61 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 19 853,33 lei.

Colegiul lărgit amintește că prima instanță prin încheierea din data de 21 iunie 2018 a respins excepția de tardivitate ridicată de avocatul Valeriu Andronic în interesele SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, ca fiind neîntemeiată, iar prin hotărârea din data de 28 decembrie 2018 a admis cererea de chemare în judecată, a încasat din contul SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” în beneficiul SA „Red Nord” datoria în sumă de 661 777,61 lei pentru energia electrică și cheltuielile de judecată în sumă de 19 853,33 lei pentru achitarea taxei de stat, în beneficiul statului cheltuielile aferente judecării cauzei suportate de instanța judecătorească în mărime de 176,7 lei. (f.d. 194, vol.I, f.d. 240,147-250, vol.II)

Pentru a decide astfel, instanța de fond în susținerea respingerii cererii de ridicare a excepției de tardivitate a reținut că termenul de prescripție nu a fost omis, deoarece acesta începe a curge de la data emiterii facturii, adică 21 ianuarie 2015. Totodată prin hotărârea din data de 28 decembrie 2018 a admis cererea de chemare în judecată depusă de către SA „Red Nord”.

Împotriva actelor judecătorești, SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a formulat cereri de apel, prin care a solicitat casarea încheierii din data de 21 iunie 2018 și hotărârii din data de 28 decembrie 2018 ale Judecătoriei Soroca, sediul Central, emiterea unei noi hotărâri privind admiterea excepției de tardivitate, respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind tardivă, încasarea cheltuielilor de judecată. SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a invocat că cererea de chemare în judecată a fost depusă cu depășirea termenului de prescripție.

După judecarea cauzei, Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia din 23 mai 2019. Conform acestui act judecătorec, cererea de apel declarată de către SA „Cariera de

Granit și Pietriș din Soroca” a fost admisă, casată încheierea din data de 21 iunie 2018 și hotărârea din data de 28 decembrie 2018 ale Judecătorei Soroca, sediul Central adoptată o nouă hotărâre, prin care s-a respins acțiunea depusă de către SA „Red Nord” ca fiind tardivă. Prin decizia suplimentară din data de 19 septembrie 2019 Curtea de Apel Bălți a încasat de la SA „Red Nord” în beneficiul SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” cheltuielile de judecată.

Instanța de apel a concluzionat că cererea de chemare în judecată a fost înaintată tardiv. În opinia instanței de apel termenul de prescripție extinctivă a început a curge de la data nașterii dreptului la acțiune, reținând că termenul de prescripție la prestațiile succesive începe a curge de la data când prestația devine exigibilă sau de la data ultimei prestații neexecutate. La caz, factura privind încasarea consumului pentru energia electrică se emite lunar. Prin urmare, SA „Red Nord” pentru luna decembrie 2013 urma să elibereze factura în luna ianuarie 2014, astfel, dreptul la acțiune se calculează din ianuarie 2014.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată prematură și exagerată concluzia instanței de apel, din considerentele ce preced.

Problema centrală supusă controlului judecătoresc în fază de recurs constă în verificarea corectitudinii modului de aplicare de către instanța de apel a normelor de drept material ce reglementează instituția prescripției acțiunii.

Respectiv, instanța de recurs este chemată să ofere un răspuns la întrebarea dacă instanța de apel corect a reținut că cererea de chemare în judecată înaintată de către SA „Red Nord” este depusă cu depășirea termenului de prescripție.

În acest context instanța de recurs va reitera circumstanțele de fapt ale cauzei.

SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, potrivit contractului de furnizare a energiei electrice nr. 3 din 01 aprilie 2015, este consumator noncasnic. Până la 27 iulie 2012 consumul energiei electrice se factura în baza contorului instalat de SA „Red Nord” și care se afla la balanța ÎS „Moldelectrica”.

În perioada 27 iulie 2012 - 10 decembrie 2013 consumul energiei electrice se factura în baza contorului electric suplimentar de tipul ZMD405CT44 nr. 94615303, instalat pe teritoriul consumatorului.

Începând cu data de 10 decembrie 2013 consumul energiei electrice se factura în baza contorului instalat de SA „Red Nord” și care se afla la balanța ÎS „Moldelectrica”.

La finele anului 2014 SA „Red Nord” a analizat datele indicate de contorul ce se afla la balanța ÎS „Moldelectrica” și datele indicate de contorul electric instalat pe teritoriul SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” pentru perioada 27 iulie 2012 - 10 decembrie 2013 și a stabilit diferența de 351 262 kWh, ce constituie suma de 661 777,61 lei.

La 21 ianuarie 2015 SA „Red Nord” a eliberat factura fiscală nr. RN0032100 în sumă de 661 777,61 lei.

SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” la 03 februarie 2015 a expediat în adresa SA „Red Nord” înștiințarea nr.57, prin care a negat consumul suplimentar de 351262 kw/h și a restituit fără plată factura fiscală nr. RN0032100 din 21 ianuarie 2015. Motiv de refuz a achitării facturii fiscale nr. RN0032100 în sumă de 661 777,61 lei a fost invocat pct. 167 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în energetică nr. 393

din 15 decembrie 2010 (în vigoare la data emiterii facturii fiscale nr. RN0032100), care în opinia consumatorului nu a fost încălcat. Consumatorul a atenționat în scrisoarea de refuz că echipamentul de măsurare a fost instalat la 14 iunie 2012 cu participarea reprezentatului SA „Red Nord-Vest” și în toată perioada de consum citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, în scopul facturării energiei electrice, s-a efectuat de către personalul furnizorului /operatorului de rețea cu lipsa abaterilor constatate.

SA „Red Nord” la 06 septembrie 2017 a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat încasarea în mod forțat a datoriei în mărime de 661 777,61 lei.

Pentru a elucida aspectele abordate în cererea de recurs, Colegiul de control judiciar va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept material în vigoare la momentul înaintării cererii de chemare în judecată. Astfel, litigiul este guvernat de Codul civil până la republicarea acestuia din 01 martie 2019.

În conformitate cu art. 267, alin. (1) din Codul civil termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată dreptul încălcat, este de 3 ani.

Conform art. 272, alin. (1) din Codul civil termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În temeiul acestor dispoziții, instanța va respinge acțiunea ca fiind tardivă, dacă se va constata că partea și-a exercitat dreptul la acțiune cu depășirea termenului de prescripție. Prescripția se răsfrânge asupra posibilității apărute la persoana juridică de a-și apăra dreptul încălcat pe calea acțiunii civile.

La stabilirea începerii curgerii termenului la acțiune instanța urmează să stabilească data nașterii dreptului încălcat.

Deoarece acțiunea civilă este acțiunea îndreptată spre realizarea forțată a pretenției indicate de reclamant, atunci această acțiune poate fi exercitată după începutul curgerii termenului de prescripție.

SA „Red Nord” a susținut că cererea de chemare în judecată a fost depusă în termen, deoarece termenul de prescripție începe a curge de la data eliberării facturii fiscale nr. RN 0032100, adică 21 ianuarie 2015. Pe când, SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” a menționat că acțiunea este depusă cu omiterea termenului de prescripție, deoarece perioada pentru care se solicită încasarea datoriei este 27 iulie 2012- 10 decembrie 2013.

Instanța de apel a considerat că acțiunea este depusă cu omiterea termenului de prescripție, reieșind din faptul că plata energiei electrice consumate se efectuează în baza facturii, emisă lunar de către furnizor.

La acest segment instanța de recurs reține că prin prisma pct. 50, lit. c) colaborat cu pct. 92 din Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010 (în vigoare la data emiterii facturii fiscale nr. RN0032100), furnizorul are dreptul de a corecta factura eronată emisă în defavoarea furnizorului, suma cauzată de eroare se include în factură suplimentar. Furnizorul nu este în drept să ceară achitarea unei plăți cauzate de eroarea de facturare, dacă aceasta a fost depistată după expirarea termenului de prescripție stabilit de Codul civil.

Astfel, SA „Red Nord” în baza normelor de drept sus- menționate și ca urmare a depistării la finele anului 2014 a diferenței de consum a energiei electrice, pentru

perioada 27 iulie 2012 -10 decembrie 2013, la 21 ianuarie 2015 a eliberat factura fiscală nr. RN0032100 cu indicarea sumei corectate de 661 777,61 lei.

În acest context Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că SA „Red Nord” s-a conformat prevederilor legale și în interiorul termenului de prescripție a emis factura privind corectarea datelor eronate calculate pentru perioada 27 iulie 2012 -10 decembrie 2013. Refuzul consumatorului de a achita factura fiscală a generat dreptul SA „Red Nord” la acțiune în instanța de judecată.

În urma celor relatate instanța de recurs conchide ca fiind eronată concluzia instanței de apel privind prescripția acțiunii, deoarece SA „Red Nord” în interiorul termenului de prescripție a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată, iar dreptul la acțiune a început a curge de la data refuzului SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” de a achita datoria indicată în factura fiscală nr. RN0032100.

Astfel, în situația descrisă instanța de apel urma să soluționeze fondul apelului și să se expună asupra temeiniciei cererii de chemare în judecată privind încasarea sumei în mărime de 661 777,61 lei și a cheltuielilor de judecată.

În ansamblu, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice stabilite, dar nu se poate pronunța asupra motivelor cu privire la fondul cauzei civile, acestea nefiind examinate de către instanța de apel.

Din considerentele menționate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră imposibilă corectarea erorii admise de către instanța de apel în condițiile în care nu s-a expus asupra fondului cauzei, deoarece a respins acțiunea ca fiind tardivă, astfel potrivit procedurii prevăzute de către legislația procesuală cauza urmează a fi restituită spre rejudecare.

Drept consecință, instanța de recurs conchide că decizia din data de 23 mai 2019 și decizia suplimentară din data de 19 septembrie 2019 ale Curții de Apel Bălți sunt neîntemeiate, fiind emise ca urmare a interpretării eronate a normelor de drept material privind începerea curgerii termenului de prescripție extinctivă.

Cu titlu de remarcă, judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, luând în considerare că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, instanța de recurs opinează că singura soluție legală și rezonabilă este casarea deciziilor contestate și trimiterea cauzei spre rejudecare. Din motivul respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind tardivă și neexaminării fondului cauzei de către Curtea de Apel Bălți, instanța de recurs nu are pârghii de a examina fondul cauzei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa decizia din data de 23 mai 2019 și decizia suplimentară din data de 19 septembrie 2019 ale Curții de Apel Bălți și de a restitui prezenta cauză civilă la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecători în acord cu articolul 445, alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă.

Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea cauzei în ordine de apel, să fie remediate

neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele Baka vs Ungaria (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 123 – 125). Pe această cale, cauza civilă urmează a fi judecată în întregime în cadrul unor proceduri noi, în cadrul căreia instanța de apel va avea sarcina de a stabili o legătură clară între faptele speței, dispozițiile legale aplicabile și concluziile la care a ajuns. În funcție de rezultatul aprecierii juridice, instanța de apel va trebuie să constate temeinicia sau lipsa unui temei legal a cererilor de apel formulate de către SA „Red Nord” (a se vedea, spre exemplu, importanța rejudecării cauzei de către instanțele ierarhic inferioare în baza considerentelor unei instanțe de recurs, Victor Harovschi vs Moldova, 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs Bulgaria, 6 septembrie 2018, parag. 52 – 53).

În conformitate cu articolul 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord”.

Se casează decizia din data de 23 mai 2019 și decizia suplimentară din data de 19 septembrie 2019 ale Curții de Apel Bălți, emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” împotriva Societății pe Acțiuni „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” cu privire la încasarea datoriei, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca- Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas